

Sygn. akt XXIV C 109/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXIV Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Paweł Pyzio Sędziowie : SSO Maria Piasecka SSO Katarzyna Bojańczyk Protokolant : Agnieszka Wojcieszka		
po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2017 r. w Warszawie, na rozprawie		w Warszawie

sprawy z powództwa K. G.- reprezentanta grupy

przeciwko (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o ustalenie

postanawia:

I rozpoznać przedmiotową sprawę w postępowaniu grupowym;

II oddalić wniosek pozwanego o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu.

XXIV C 109/16

UZASADNIENIE

Pozwem, doprecyzowanym ostatecznie pismem z 22 sierpnia 2016 r., powód K. G. - działający w charakterze reprezentanta grupy, wniósł o ustalenie przesłanek odpowiedzialności (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. w sprawie o roszczenia pieniężne z tytułu stosowania przez Bank nieuczciwych praktyk rynkowych – oraz przy jednoczesnym nienależytym wykonaniu przez (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. umów łączących poszczególnych kredytobiorców, członków grupy z Bankiem (art. 471 k.c. niedopełnienie obowiązku informacyjnego w zw. z postanowieniami regulacji prawa UE), co również może być uznane za przejaw nieuczciwej praktyki rynkowej – polegającej na:

a) wprowadzeniu w błąd co do istotnych postanowień umowy, bowiem umowy posiadają cechy pochodnego instrumentu finansowego, również w zakresie możliwości dokonywania przez Bank w sposób jednostronny zmiany oprocentowania, bezpieczeństwa i rozkładu ryzyka przy zawieraniu umów kredytu hipotecznego we frankach szwajcarskich (przerzuciły ciężar całego ryzyka związanego z zawarciem przedmiotowych umów kredytu CHF na kredytobiorców),

b) zawarciu z członkami ww. grupy, umów nie zawierających żadnych zapisów, które by limitowały ich odpowiedzialność w stosunku do banku z tytułu zawartych przez nich umów kredytu (poprzez np. podanie kwot maksymalnych w PLN, do których klienci banku będą ponosić odpowiedzialność za spłatę kapitału), co jest niezgodne z przepisami powszechnie obowiązującego prawa i zasadami współżycia społecznego (zasada uczciwego postępowania w obrocie gospodarczym),

c) wprowadzeniu w błąd w zakresie kosztów, z jakimi kredytobiorcy mieliby się liczyć, jeśli chodzi o wykonanie umowy,

d) zawarciu umów zawierających niedozwolone klauzule umowne, co w relacji konsument - przedsiębiorca jest niedopuszczalne i stanowi przejaw nieuczciwych praktyk rynkowych o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym,

e) nie dopełnieniu ciążącego na Banku obowiązku informacyjnego przy zawieraniu umowy odnośnie cech umowy oraz naruszeniu warunków przepisów prawa unijnego tj. dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie instrumentu rynków finansowych – w szczególności art. 19 ust. 1, art. 21 (zasada Best execution) oraz art. 22 zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego oraz uchylającej dyrektywę Rady 93/22/EWG w sprawie rynku instrumentów finansowych, art. 44-46 dyrektywy wykonawczej 2006/73/WE – zasady najkorzystniejszej realizacji zleceń, art. 30, art. 50, art. 59 tej dyrektywy, co stanowi przejaw nieuczciwej praktyki rynkowej.

Powód wniósł o rozpoznanie niniejszej sprawy w postępowaniu grupowym. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że wnioski o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym spełnia przesłanki, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, bowiem dochodzone roszczenia są roszczeniami jednego rodzaju i dla każdego członka grupy oparte na takiej samej podstawie faktycznej – zawarciu umowy o kredyt we frankach szwajcarskich (przy czym kredyt podano w walucie obcej po przeliczeniu na nią pierwotnie żądanej kwoty w walucie PLN) z zastosowaniem niesprecyzowanego dowolnego sposobu wyliczania wysokości rat (wedle ceny waluty stosowanej dowolnie przez stronę pozwaną), a także przy świadomym wprowadzeniu w błąd/wykorzystaniu błędu co do bezpieczeństwa i braku ryzyka przy zawieraniu umowy o kredyt we frankach szwajcarskich. Nadto roszczenie dotyczy ochrony konsumentów (pozew – k. 1-34, pismo z 22 sierpnia 2016 r. –k. 9012-9041).

W odpowiedzi na pozew (...) Bank (...) S.A. wniosła o odrzucenie pozwu na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto wniosła o zobowiązanie powoda do złożenia w terminie jednego miesiąca kaucji w wysokości 86.400 zł.

W uzasadnieniu wskazała m.in., że roszczenia członków grupy nie są oparte na tej samej albo takiej samej podstawie faktycznej, a nadto niektórzy członkowie grupy nie mają statusu konsumenta.

W piśmie z dnia 12 października 2016r. powód zgłosił roszczenie ewentualne wnosząc o ustalenie przesłanek odpowiedzialności pozwanego Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, wskazując, że umowy kredytowe jakie zawarli członkowie grupy z pozwanym mogą być traktowane jako nieważne bądź możliwe jest uznanie, że nie doszło do ich skutecznego nawiązania (k.10145).

Sąd zważył, co następuje:

Postępowania grupowe normuje ustawa z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. Nr 7 z 2010 r., poz. 44), dalej „ustawa”. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy co najmniej 10 osób, może dochodzić w postępowaniu grupowym roszczeń jednego rodzaju, gdy oparte są one na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. Ustęp 2 przywołanego artykułu doprecyzowuje, iż ustawa ma zastosowanie do roszczeń o ochronę konsumentów, z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny oraz z tytułu czynów niedozwolonych, z wyjątkiem roszczeń o ochronę dóbr osobistych. Ponadto w sprawach o roszczenia pieniężne, na

podstawie art. 2 ust. 3 ustawy, powództwo może być ograniczone do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanej. Powód zaś w takiej sytuacji nie jest obowiązany do wykazywania interesu prawnego w ustaleniu.

Zwrócić należy uwagę, iż w pierwszej kolejności, zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 ustawy sąd rozstrzyga na rozprawie o dopuszczalności postępowania grupowego. W przypadku zaś stwierdzenia, iż sprawa nie podlega rozpoznaniu w jego ramach, odrzuca pozew.

W kontekście powołanych przepisów konieczne było zatem rozważenie możliwości rozpoznania przedmiotowej sprawy w postępowaniu grupowym.

Oceniając dopuszczalność postępowania grupowego w danej sprawie, Sąd zobligowany jest zbadać, czy zachodzą wszystkie przesłanki wynikające z art. 1 ustawy. Należało zatem rozważyć, czy liczebność grupy spełnia wymagania ustawy, dochodzone pozwem zbiorowe roszczenia są faktycznie jednorodnjajowe oraz czy są one oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. W dalszej kolejności Sąd musiał ustalić, czy roszczenia te mieszczą się w katalogu spraw wskazanych w art. 1 ust. 2 ustawy. Na tej podstawie należało zatem ustalić, czy dochodzone przez reprezentanta grupy roszczenia należą do kategorii spraw o ochronę konsumentów. Dopiero bowiem spełnienie wszystkich tych przesłanek łącznie umożliwia rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym.

W ocenie Sądu postępowanie grupowe co do roszczeń zgłoszonych w pozwie należało uznać za dopuszczalne.

Nie ulega wątpliwości, że spełnione zostało kryterium odpowiedniej liczebności grupy, która liczy co najmniej 10 osób. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że zastrzeżenia pozwanego dotyczące statusu części członków grupy tj. czy są konsumentami, nie mają obecnie znaczenia dla rozstrzygnięcia dopuszczalności postępowania grupowego. Zarzuty te dotyczą tylko części dotychczasowych członków grupy, a ich uznanie za zasadne i tak nie doprowadziłoby do zmniejszenia członków grupy poniżej ustalonego progu jakim jest 10 członków. Co do pozostałych członków grupy nie było wątpliwości, że zawierając z pozwanym, wskazane umowy kredytowe, działali jako konsumenci w znaczeniu określonym art. 22¹ k.c. Kwestia składu grupy będzie rozpoznawana na dalszy etapie postępowania w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia o dopuszczalności rozpoznania przedmiotowej sprawy w postępowaniu grupowym.

Bez wątpienia roszczenia dochodzone w niniejszej sprawie przez członków grupy, reprezentowanych przez powoda, są roszczeniami jednego rodzaju. Wskazać należy, że o jednorodnjajowości roszczeń decyduje występujący między nimi związek o charakterze faktycznym. Roszczenia mogą być oparte na tej samej lub takiej samej podstawie faktycznej. Powinny one wynikać z jednego zdarzenia bądź zdarzeń do siebie podobnych. Jednorodnjajowe roszczenia dochodzone w postępowaniu grupowym to roszczenia wynikające z jednego typu stosunku prawnego, który będzie stanowił podstawę roszczeń członków grupy (T. Jaworski, P. Radzimierski Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Komentarz, Warszawa 2010, s.38-39).

Należy podkreślić, że w rozpoznawanej sprawie chodzi o zawarcie przez stronę powodową umów kredytu denominowanych do franka szwajcarskiego. Każdy z powodów w oświadczeniu o przystąpieniu do grupy wskazywał, że przy zawieraniu ww. umów strona pozwana stosowała praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, tak w zakresie stosowania dowolnych sposobów przeliczanie kursów walut w kredycie walutowym oraz wprowadzaniu w błąd co do bezpieczeństwa i braku ryzyka przy zawieraniu umowy kredytu we frankach szwajcarskich. Powodowie zgodnie wskazywali, że zapewniano ich o bezpieczeństwie umowy, czy braku powodów do obaw w przypadku zmiany kursu walut. Nadto podnosili, że pracownicy reprezentujący stronę pozwaną przy zawarciu umowy kredytu nie przedstawili powodom informacji dotyczących istotnych cech oferowanej umowy. Prezentowane informacje dotyczyły korzyści, które powodowie mieli odnieść decydując się na zawarcie przedmiotowej umowy kredytu przede wszystkim w postaci niższej kwoty rat niż w przypadku kredytu zaciągniętego w PLN, natomiast ryzyka walutowe zostały omówione marginalnie. Wszyscy członkowie grupy wskazywali, że dokumenty takie jak wyciągi z taryf prowizji i opłat bankowych były okazane przez pracowników strony pozwanej dopiero podczas podpisywania umowy. Prezentowane zaś w siedzibie strony pozwanej wykresy i wyliczenia nie uwzględniały kwestii wzrostu franka szwajcarskiego względem złotego, a co za tym idzie wzrostu wysokości zadłużenia. Powodowie nie zostali poinformowani, iż wyliczenia

wysokości miesięcznych rat, korzystniejsze niż w przypadku analogicznego kredytu zaciągniętego w złotych, opierają się jedynie na hipotetycznych założeniach co do tendencji, które miały panować na rynkach walut w dającej się przewidzieć przeszłości. Pracownik strony pozwanej nie wyjaśnił także powodów, iż kredyt w rzeczywistości był kredytem udzielonym w PLN, zaś jedynie jego spłata miała następować wedle swobodnie obliczanej przez bank wartości franka szwajcarskiego, a zatem w razie gwałtownej zmiany kursu waluty, wedle której ma nastąpić spłata kredytu powodowie będą zmuszeni ponieść nieproporcjonalne koszty. Nadto pracownik banku nie wyjaśnił powodów wprost, że w czasie trwania umowy nie będą mieli oni wpływu na to z jakiego źródła strona pozwana będzie korzystała przy ustalaniu wartości franka szwajcarskiego dla obliczenia wysokości miesięcznej raty kredytu.

Mając więc na uwadze powyższe okoliczności stwierdzić należało, że dochodzone roszczenia są niewątpliwie jednego rodzaju, są to bowiem roszczenia o ustalenie przesłanek odpowiedzialności pozwanego banku w związku z taką samą podstawą faktyczną żądań tj. zawartymi przez wszystkich członków grupy umowami kredytowymi tego samego rodzaju. Zostały też wskazane konkretne okoliczności faktyczne tj. niezgodne z prawem zdaniem powoda działania banku, które doprowadziły do powstania szkody po stronie kredytobiorców (z tytułu deliktu i odpowiedzialności kontraktowej) bądź też w przypadku uznania nieważności umów do powstania roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Ponadto roszczenia dochodzone pozwem mieszczą się w katalogu spraw wskazanych w art. 1 ust. 2 ustawy. Roszczenie zawarte w pozwie zmierza do uzyskania ochrony konsumentów i ustalenia odpowiedzialności pozwanego w związku z nienależytym wykonywaniem umów kredytowych zawartych z konsumentami-członkami grupy. Oznacza to, że w istocie przedmiotem ochrony prawnej, która ma zostać udzielona konsumentom w niniejszym postępowaniu jest ochrona ich indywidualnych interesów jako stron poszczególnych umów kredytowych.

Wskazać w tym miejscu należy, że Sąd na tym etapie postępowania bada istnienie jedynie ww. przesłanek. Nie mają więc znaczenia wskazywane przez stronę powodową podstawy dochodzonych roszczeń, to czy dany przepis znajduje zastosowanie do konkretnego roszczenia poszczególnych członków grupy będzie przedmiotem merytorycznego rozpoznania sprawy. Ważne są jedynie takie same okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie.

Reasumując wskazać należy, iż powód wykazał w wystarczającym stopniu istnienie przesłanek dopuszczalności postępowania grupowego, a strona pozwana w dalszym jego toku będzie miała możliwość podjęcia obrony merytorycznej przed żądaniem pozwu.

W punkcie II postanowienia Sąd oddalił wniosek o zobowiązanie powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy na żądanie pozwanego sąd może zobowiązać powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. Z przytoczonego przepisu wynika, iż instytucja zabezpieczenia kosztów w postępowaniu grupowym ma charakter fakultatywny. Kaucja służyć ma zaś zabezpieczeniu ewentualnego roszczenia pozwanego o zwrot kosztów postępowania, na wypadek trudności w jego wyegzekwowaniu od reprezentanta grupy. W ocenie Sądu pozwany wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie uprawdopodobnił, że brak ustanowienia kaucji na zabezpieczenie jego przyszłego roszczenia o zasądzenie zwrotu kosztów procesu uniemożliwi lub poważnie utrudni ich egzekucję (vide np. Orzeczenie SA w Łodzi z 29.11.2012r., I ACz 1485/12).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.